

Piispainkokouksen suositus

Nikean kirkolliskokouksen 1700-vuotisjuhlavuosi 2025 ja yhteinen kristillinen uskomme

Vuonna 2025 vietetään Nikean kirkolliskokouksen ja uskontunnustuksen 1700-vuotisjuhlaa. Juhlavuodella haluamme kirkkona osoittaa kunnioitusta ja arvostusta niitä kohtaan, jotka kristillisen uskon alkuvaiheissa määrittelivät uskomme keskeistä sisältöä. Nikean uskontunnustus kertoo erityisesti, kuka Jumala on ja mitä hän lahjoittaa. Nikean tunnustuksen juhla rohkaisee pohtimaan evankeliumin sisältöä, ekumeniaa ja kirkkojen ykseyttä.

Nikean uskontunnustus elää kirkkomme arjessa ja juhlassa. Apostolisen uskontunnustuksen ja Athanasiuksen tunnustuksen ohella se sisältyy evankelis-luterilaisen kirkon tunnustuskirjoihin ja se löytyy jokaisen virsikirjan lopusta. Yhteisessä messussa sen käyttäminen on tavallista suuremman juhlapäivän merkki.

Nikean tunnustuksen synty ja sisältö

Nikean uskontunnustus sai alustavan hahmon keisari Konstantinuksen kokoon kutumassa ekumeenisessa kirkolliskokouksessa vuonna 325 ja se täydentyi Konstantinopolin kirkolliskokouksessa vuonna 381. Nikean kirkolliskokous oli ensimmäisenä varsinainen ekumeeninen kirkolliskokous, sillä siihen osallistui piispoja koko kristikunnasta. Kokous järjestettiin Nikeassa, eli nykyisessä İznikin kaupungissa, joka sijaitsi Vähässä-Aasiassa nykyisen Turkin alueella.

Tunnustukseen on koottu kristillisen uskon ydinsisältö tavalla, joka yhdistää suuria kristillisiä kirkkoja. Omana aikanaan Nikean uskontunnustuksen muotoiluilla tarkennettiin kirkon opetusta Pyhästä Kolminaisuudesta ja irtisanouduttiin niin sanotun areiolaisuuden opetuksista.

Ytimeissä oli sen sanoittaminen, että uskomme Raamatun ilmoittaman Kolmiyhenteisen Jumalan luoneen maailman, tuoneen meille pelastuksen ihmiseksi syntyneessä Pojassaan, ja Pyhän Henkensä kautta Hän tekee kaiken eläväksi. Hän luo uskoa, toivoa ja rakkautta sanan ja sakramenttien kautta. Usko Kolminaisuuteen ja rukous hänen nimessään sekä kristittynä eläminen arjessa lähimmäistä palvellen kumpuavat tästä kokonaisuudesta.

Kirkolliskokouksen myötä syntyi konsiliaarinen toimintamalli, jossa kristityt pyrkivät ratkaisemaan konflikteja ja tekemään päätöksiä yhdessä keskustelemalla, rukoilemalla ja kuuntelemalla eri tahojen näkökulmia. Tätä työskentelytapaa kirkoissa arvostetaan edelleen.

Uskon tunnustaminen

Uskontunnustuksessa on kyse kristillisen kolminaisuususkon keskeiseen sisältöön tunnustautumisesta ja Jumalan tekojen ylistämisestä. Martti Lutherin mukaan uskontunnustus kertoo, ”miten Jumala antaa itsensä kokonaan, kaiken mitä hänellä on ja kaikki voimansa meidän tueksemme ja avuksemme, niin että voimme täyttää kymmenen käskyä. Isä antaa meille koko luomakunnan, Kristus koko työnsä ja Pyhä Henki kaikki lahjansa.”

Seurakunta yhtyy uskontunnustukseen messussa, mutta uskontunnuksia käytetään myös muulloin. Kasteen yhteydessä lausuttava Apostolinen uskontunnustus sanoittaa sen uskon, johon kastettava liittyy. Kirkon virkaan vihkimisissä vihittävät tunnustautuvat kirkon uskoon Nikean uskontunnustuksen sanoin. Myös hautaan siunaamisessa voidaan käyttää uskontunnustusta sanoittamaan ylösnousemususkoa, johon uskoen kristillinen hautaan siunaaminen toimitetaan.

Ekumeeninen yhteys

Nikean tunnustus on varhaisen kirkon tunnustuksista arvostetuin ja laajimmin käytetty. Tunnustautuminen yhteiseen nikealaiseen uskoon merkitsee liittymistä ekumeenisen yhteyden rakentamiseen osana kirkkojen todistusta ja palvelua maailmassa.

Kirkkojen välistä yhteyttä on vaikeuttanut aikoinaan läntisessä kristikunnassa Nikean tunnustukseen tehty ns. *filioque*-lisäys, jonka mukaan Pyhä Henki lähtee Isästä *ja Pojasta*. Viime vuosikymmenten ekumeenisissa keskusteluissa tähän erimielisyyteen on haettu ratkaisua, mikä näkyy esimerkiksi tuoreessa ortodoksien ja luterilaisten yhteisessä julistuksessa ([Orthodox-Lutheran Common Statement on the Filioque](#), 2024).

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon piispainkokous antoi vuonna 2019 [suosituksen](#), jonka mukaan ekumeenisissa sanajumalanpalveluksissa, rukoushetkissä ja kirkollisissa toimituksissa, jotka vietetään yhdessä ortodoksien kanssa, voidaan Nikean uskontunnustus lausua ilman *filioque*-lisäystä ("ja Pojasta") vuoden 381 muodossa.

Nikean tunnustus juhluvuonna

Juhluvuonna 2025 suosittellemme, että jokaisessa kirkkomme paikallisseurakunnassa käytettäisiin Nikean uskontunnustusta sunnuntain pääjumalanpalveluksessa ainakin keskimäärin kerran kuussa, 12 kertaa. Sitä käytettäisiin paitsi kristittyjen ykseyden rukousviikon alun ja päättymisen yhteydessä (18.–25.1.) myös keskeisinä juhla- ja teemapyhinä, jolloin liturginen väri on punainen tai valkoinen. Näiden ohella Nikean tunnustus soveltuu käytettäväksi myös seuraavina juhlapäivinä 1. paastonajan sunnuntai, kiirastorstai, luomakunnan sunnuntai, reformaation päivä.

Nikean tunnustusta on luonteva käyttää myös ekumeenisen luomakunnan aika -tapahtuman yhteydessä (1.9.–4.10.). Juhluvuonna on toivottavaa, seurakunnat järjestävät yhteistyössä paikallisten kirkkojen kanssa ekumeenisia sanajumalanpalveluksia ja rukoushetkiä. Niissä on luonteva käyttää Nikean uskontunnustusta ilman *filioque*-lisäystä.

Seurakunnan toiminnassa on aiheellista ottaa myös muulla tavalla huomioon Nikean kirkolliskokouksen ja Nikean uskontunnustuksen juhluvuosi. Tunnustuksen sisältöä voidaan käsitellä saarinoissa, rippikouluissa ja muissa opetustilanteissa sekä sosiaalisen median päivytyksissä.

Tapahtumia ja materiaaleja

Juhluvuoden aikana Nikean uskontunnustusta juhlistetaan erityisesti [Jaetut eväät – jumalanpalveluspäivillä](#) Turussa 9.-11.5.2025. Kirkkohallitus tuottaa Seurakuntaelämän verkkosivuille erilaista [materiaalia](#) Nikean uskontunnustuksesta ja sen hyödyntämisestä seurakuntien toiminnassa.

Helsingissä 5. joulukuuta 2024

Tapio Luoma
Arkkipiispa

Kari Kopperi
Piispainkokouksen pääsihteeri